

Mahjas Weefis.

Ar pascha wifuschebliga augsta Keisara wehleschanu.

Mahjas Weefis isnahk weentcis pa nedetu.

27. gada-

gahjums.

Mafsa ar peefuhstichanu par pastu:
 Ar Peelikumū: par gadu 2 r. 35 t.
 bes Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
 Ar Peelikumū: par 1/2 gadu 1 " 25 "
 bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 85 "

Mafsa bes peefuhstichanas Rīgā:
 Ar Peelikumū: par gadu 1 r. 75 t.
 bes Peelikuma: par gadu 1 " — "
 Ar Peelikumū: par 1/2 gadu " 90 "
 bes Peelikuma: par 1/2 gadu " 55 "

Mahjas Weefis teel isdota sestdeenahm no plst. 10 fahlet.

Mafsa par flubinaschanu: par weenas flejas smaltu rakstu (Petit)-tindu, jeb to weetu, to tabda rinda cenem, mafsa 8 kap.

Redalija un espedizija Rīgā, Ernst Plates bilshu- un gramatu-brutawā un burcu-lectuwē pee Pehtera bajnijas.

Wahditose. Jaunatāhs sinas. Telegrafa sinas. Celfshemes sinas: Rūshu Keisara Majestete. Widsemes landtags. Rīgas fshperu zirteju beedriba. Widseme. Saufneja. Kursene. Jelgawa. Leepaja. Paplala. Par bedshinaschanu Werowas apgabala. 31 multas departementa gada-pahrslata. — Par laukstolu buhchanu Kursene 1879, 80. Dutschoshana. — Peelikumā: Rihstrozite. Graudi un seedi.

Jaunatāhs sinas.

Rīga. Rīgas kahjceku skolā eklamens (mahzibu pahrbaudijums) preefsh 2. kategorijas (schkiras) fawwalneeleem, kas tanī grib eestah-tees, fahlfes 3. marta deenā.

— **Rīg.** Latw. beedribas, kas fawus gada-fwehtkus fwehtdeenu fahla ar konzerti un fcho peekideenu nojureja fwehtku meelastu, isribkos festdeenas watarā balli un fwehtdeenu teatri, kura dabusim otru reisu redset leelo dseedaschanas lugu „Resu Peterfonē.“ Pee pirmahs reisas fchi luga eemantoja publikas wispahigo labpatifschanu, tapeh; war drofchi zeret, ka ari otra israhdischana publikai patiks, jo wairaf wehl tamdeht, ka prowes preefsh fchihš lugas arweenu teel turpinatas. Jautribas draugeem war fcho israhdischana eeteift.

Pawafaras beedriba 14. februari fch. g. notureja fawu pilno sapulzi, kur tika eewehleti: par preefshneeku — K. Leefnejs; par rakstu-wedeju — J. Duklams; par kontroleeri — K. Bluhms. No agralahm wehleschanahm palika amatōs fchee lungi: preefshneeka weetneeki G. Genge, J. Worobjews, mantas glabatajs J. Nieplens un wina weetneeks P. Grobinsch, rakstu wedeju weetneeks K. Breedis un kontroleers J. Kipihš.

Rekrushchi 1881. gadā. Par rekrushcheem, kam bija 1881. gadā ja-estahjabs kara-deenastā, ir lasami „Wald. Behimefi“ schahdi flaitki. Kā sinams tagad eefahlumā nemamo rekrushchu flaitlis bija nolikts us 235,000 wihreem, bet zaur Wisaugstako pawehli tika pomasinats us 212,000, tā ka 23,000 bija masaf jadod. Schee 212,000 tika eedaliti diwās datās, no kuzahm weena data istaisija 190,000 un otra data 22,000. Pee fchihš masafas datās peedereja tahdi, kam til weens gads ihstā jeb aktiwā kara-deenastā jadeen. Lai gan, kā nupat minenam, bija jadod 212,000 wihru, tomehr pawifam tika nodoti 216,106, tā ka kahdi 1870 wihru truhka; kas no deenasta bija atrahwufchees tani ne-estahdamees. Starp fcheem truhkto-fcheem 1870 wihreem, kas flehpdamees sinaja atrautes no kara-deenasta, atrodahs nemasaf kā 1702 schihdi. Wisi tee, kam bija jastahjabs pee loseschanas, bija 778,288, kuru starpā bija

kahdi 37,000 schihdi. Baltijas prowinzēs bija isgahjuschā gadā 19,480, kam bija janahk loset. No fcheem bija kara-deenastā ja-estahjabs 5341; bet tikai eestahjabs 5308, tā ka istruhka 33. Widseme truhka 10 un tee bija wisi schihdi, Kurseme truhka 13 un tee bija wisi schihdi, un Igaunu semē 10, kuru starpā bija 6 schihdi. No teem, kam bija ja-estahjabs deenastā apluhkofchanas deht, tika nodoti flimnija Widseme 147, Kurseme 73 un Igaunu semē 81.

31 Behsim raksta „Ztgai f. St. u. L.“, ka 1881. gadā no Zehfu-Walkas semesteesas hosteesai nodotas 331 kriminal-leeta un ka zeetumā bijuschī 201 arestanti. Rosoditi tika: foda darbeem kalnraktuwēs 3, nosuhstichanu Sibirijā 1, arestantu rotās 31, darbu namā 14, foda namā 2; 128 strahpes deht tureti zeetumā un 34 soditi masafahm strahpehm. — 15 leetas teefaja laupifchanas un usbrufschanas, 186 sabdshbu un 53 sirgu sabdshbu deht.

Durbes meests (Kurseme). Ar balsu wairakumu eezeltais nama ihpafschneeks Julijs Ksemanis no Kursemes gubernas waldes apshpirnats par Durbes meesta preefshneeku un winaam par weetneeku dots Sihmanis Klewers.

Schautōs un daschās zitās Leifchu pilsofhtās, kā Radswilischkōs, Weelschens u. z. breefmigi wehl plosotees tifa un disteritifas fehrgas un flimneeku flaitlis augtin augot. Ari dauds strahdneeku un daschi Leepajas-Romni dselszela eerehdni ar to fashlimuschī, un dselszela walde, gribedama kawet fehrgu isplehshanos, isihrejuse Schautōs un Radswilischkōs sewifschkus namus, kur flimneeki dabun patwersmi un aplopfchanu. (L.)

Peterburga. Daschu privat-eetaifchu un fabriku deenataji, kā „Now. Wr.“ dsirdejuse, esot nodomajuschī luhgt fawus lungus, ka 19. februaris us wifseem laikeem paliktu par fwehtku deenu un ka tanī deenā nekahdi darbi netiktu doti strahdat.

— „Pet. List.“ sino, tad Kreewijai pawifam esot 73 senatori, no kureem esot 2 pilni generali un 8 generaleitnanti, tee ziti 63 stahwot waj nu ihstieni geheimrahtu waj geheimrahtu ischinā (goda kahrtā); wina alga fneedsotees lihds 504,486 rbl.

Mafkawa. Kronefchanas fwehtki wilkschotees wejelu mehnesi. Wifas fuhnteezibas is Peterburgas us teem pahrwilkschotees us Mafkawu. Wajadshigos lokalus fagahdajot jaw tagad; jo fcheem lokaleem wajag buht leeleem un krashschneem, tadeht ka juhtneeziabas dos leeliflas balles un zita zitu raudshisees pahrspeht. Wina wal dibahm tas sinams mafshahs leelas summas naudās.

Mafanas gubernā, Spafslas aprinki, kahds puila greesis lauschu wehribu us sewim zaur to-ka nesa flipru, beesu bahrdū. Senaf wina turejuschī par tahdu wezu pundurili, bet kad wina tehws nupat to nowedis skolā, tad wisi isbribnejušchees, to tad wezs bahrdains wihrs darot skolā. Puila ir wefeliga auguma, un kas no skolas beedreem usdrofchinajahs, wina peesobot leelās bahrdas deht, tas lai fargajahs no wina masajeem kulakeem. Tehws nodomajot, fawu brijnuma behrnu pawafarā nowest Mafkawā us isstahdi.

Rihā - Sibirijā, kā tureenes awises sino, Lenas upes widus apgabals no pagahjuscha rudena plosotees leels bads, tadeht ka ehdamu leetu tur loti maf peewests. Selta razeji Lenas augfchgalā uspirkuschī neween wifu labibu, bet ari wifas flwis, kuras no tureenas gribeja fuhit us Jakutsku, Jakutskas un Witimskas nabaga eedshiwotajus zaur to egruhshdami leelu leelā postā. Tadeht ka wifs krashjums atrodahs selta razeju rotās, it weegli waretu notikt, ka wal dibai par dahrgu naudū buhs japirk labiba un tad janofuhā bada weetā. Irkutskā schim brijsham 1 pudš rudsu miltu mafsa 180 kap., Jakutskā — 2 rbl. un Witimskā pat 320 t.; weenu pudu kartupelu Jakutskā samafsa ar 85 kap.

Telegrafa sinas.

Wihna, 17. februari. Kā tureenes awises sino, tad generalis Skobolews nakti pahrgulejis Wihnas pilsofhtā un tad no tureenes pa dselszeku aibrauzis us Peterburgu.

Warschawa, 18. februari. No Wihnas nahdams generalis Skobolews 18. februara rihā nonahza Warschawā un no tureenas dofees us Peterburgu.

Geschiedenes finas.

Muhfu augsta Keisara Majestetes waldischanas fahkuma fwehtku deena ir nolikta us 2. marta deenu, la to isfludina „Wids. gub. aw.“ Sludinajums pats fkan ta: Daschās kalenderēs us 1882. gadu ir muhfu Keisara Majestetes Aleksandera Aleksandrowitscha waldischanas fahkuma fwehtku deena usdota 1. marta deena.

Lai misefchanahs nenotiktu, Widsemes gubernators pehz Geschielethu ministra kunga zirkulara raksta dara wifseem sinamu, la pehz tahs, us fwehtā Sinodu nofazijumu maja mehnesi 1881. gadā drulatas „augstu fwehtku un uswares-deenu tabeles“ wifu Kreewu Keisarista trona eemefchanas fwehtki zaur Wina Keisara Majesteti 2. marta deenā ir fwinami, lai gan pate trona eemefchana notifahs 1. marta deenā.

Widsemes landtags flehgtis zeturddeen, 11. februari, pulstien 4 pehz puedeenās no Widsemes landmarschala. Muischneeku konvents jeb plenar-fapulze, t. i. landrahti un aprinku deputati, wehl notureschot fapulzes, ispreest masaf fwarigas leetas.

3. wehletaju klase eezelti par Rigas pilsfchetas domneekem: Ign. Schutow ar 3647 balsim, Fed. Rebinin ar 3645 balsim, Aw. Chrusstakow ar 3644 balsim, Ed. Grade ar 3642 balsim, Alb. Minuth ar 3642 balsim, Rudw. Kerkovius ar 3634 balsim, Dav. Schwarz-bort ar 3629 balsim, M. v. Tuzelmann ar 3615 balsim, Joh. Baumann ar 2297 balsim, Joh. Nulle ar 2278 balsim, Konst. Zander ar 2268 balsim, Rob. Būngner ar 2266 balsim, Ed. Hollander ar 2265 balsim, Pet. Medne ar 2265 balsim, Aug. v. Dettingen ar 2265 balsim, Al. Strauch ar 2265 balsim, Eug. Alt ar 2564 balsim, G. Fr. Bernhardt ar 2263 balsim, Konr. Bornhaupt ar 2263 balsim, Fr. Brunstermann ar 2263 balsim, Alfr. Hillner ar 2263 balsim, Wilh. Harnsen ar 2256 balsim, Waf. Pimenow ar 2256 balsim, Nik. Merkuljew ar 2242 balsim. Pehz tam wiswairaf balsu dabuja: Al. Weber ar 1425 balsim, Krist. Kalnin ar 1423 balsim, J. L. Martinoff ar 1423 balsim, Krist. Berg ar 1420 balsim, Flor. Popow ar 1419 balsim, Fr. Grosswald ar 1417 balsim, Jw. Bialoschew ar 1415 balsim, Kupr. Makarow ar 1412 balsim, Andr. Grünupp ar 1410 balsim, Edu. A. Brückmann ar 1409 balsim, Jewgr. Tscheschichin ar 1409 balsim, Joh. H. Bullwerk ar 1403 balsim, Andr. Balod ar 1402 balsim, Wlad. Jastrzembzki ar 1400 balsim, Kasj. Leekney ar 1394 balsim, Al. Nikanorow ar 1388 balsim.

Weenā sinā pagahjuschahs zefchanas dod labu leezibu. Kōti mas balsu iskaihsuschahs, jo gandrihs wisi wehletaji zeeti turejuschees pee tahm no zefchanas komitejahm usstahditahm kandidatu listehm. Meiti gan buhs kur redsets, la tahdeem leeleem lauschu pulkeem balsojot, starp balsu skaitkeem, kuras dabujuschu weenas listes kandidati, ir til masa starpiba. Saprotams, la teem, kas stahwejuschi us abahm listehm, ir dauds leelaki skaitli, bet ziteem balsis deefgan weenadas. Tas peerahda, la disziplina un paklausiba pee partijas lozkeem bijufe kōti stingra.

No Wahzu puses „Rig. Ztg.“ isfata, la pehz tagadejahs leelahs uswaras Wahzu pilsoni warot zeret, la teem ari pehz tshetreeem gadeem tapat peedereschot pahrsware.

No sawas puses „Balt. Wehstn.“ faka tā: „Safaribas“ partijas uswara, la mehš jaw

agraf isfludrojuschu, apsihme preelsh nahlamibas partiju stribdu turpinaschanu un pa-asinaschanu. Ka Latweefchi no saweem zenteeneem ne-attahpfees, tas pats no fewis saprotams. Ar preeku mehš waram leezinat, la muhfu Latweefchu pilsonu gars, zaur tagadejo zefchānu isnahkumu ne masakā sinā naw satrizinats. Wispahrigi walda droscha, zeeta apnemfchanahs, ne-attahpfees us usfahkta zela ne weenu pehdu. No daschahm pufehm wehl teel isfozits preeks, la muhfu partija zaur pagahjuscho zefchānu kuru un agitaziju tikufe atswabinata no nedroscheem un schaubigeem lozkeem. No teem, kas atlikuschu, neweens wairs nebuhs atritejs. Tagad til jautajums, la turpmal isfargat daschus wahjatus un masaf apgaismotus Latweefchu wehletajus no peespeefchanas zaur laudim, kureem partijas labums stahw augstaki pahr godprahhibu un likumu zeenifchanu.

Kauj gan Latweefchu un Kreewu komitejahm otra un pirmā schkirā zeribas wahjakas, mine-tās komitejas tomehr ispidihis sawu peenahkumu un zihnifees ari atlikuschās 2 klases. Kad kandidatu liste preelsh otras klases buhs galigi fastahdita, ta peenahzigā wihse tiks isfludinata.

Rigas slihpuru zirteju beedriba, kuras meh-kis ir, slihpuru zirtejem palihdsibu fneegt zaur flimneeku un mirschanas lahdi, notureja fwehtdeen 7. februari sawu pirmo pilnu fapulzi, kurā iswehleja preelshneezibu, fastahwofchu is 30 runas wihreem. Munas wihri atkal sawā fapulzē treschdeen 10. februari eeweheleja par preelshneeku J. Brusinsky, par wina palihgu W. Klein, par kaseeri J. Schmidt, par wina palihgu G. Gröger, par rakstu-wedeju L. Blossfeldt, par wina palihgu Th. Kaufmann un par kontroleereem R. Buschmann un A. Brusinsky kungus. Preelshneeziba sawas sehdeschanas turehs is latru mehnesi pirmā fwehtdeenā. (B. W.)

„Rischl. Wehstn.“ la „Rig. Ztg.“ dsirdejuše, ari schogad, tapat la pehm, dabujot no eefschlethu ministerijas 5000 rbl. peepalihdsibas.

Widseme, la „Wids. gub. aw.“ tagad ofzieli isfino, 29. dezembri 1881. g. bijis 1,160,787 eedshwotaji. No scheem dsihwojuschu pilsfchetas 235,588 un us laukeem 925,199, Latweefchu datā 650,147 un Igaunu datā 510,640. Sawchu skaitifchana wifur tikufe isdarita zih-tigi un kahrtigi, isnemot tilai trona Gahna muischu, Werowas aprinki, kur kahda eedshwotaju dala nelahwufees skaitit. Bet ari schē zaur tuhlt no gubernatora lga us tureeni no-fubtiteem eerehdneem wareja 9. janwari isdarit skaitifchānu, pee lam nepaklausigeē nodoti liku-nigai atbidibai.

Widsemes dselszeta behdigajā listeni laiku no laika atspihd kahds zeribas stars, bet tad atkal paleel wifs pa wezam. Tagad atkal dsirdams, la Staro-Rufas, Waldajas un Dem-jansklas aprinku semstes falahjuschas plaschu materialu, dehl peerahdischanas, zil kōti waja-dsigs dselszefsch no Rigas us Bologoju (stan-ziju pee Nikolaja dselszeta, Nowgorodas gu-bernā). Schis materials nodots Ribinsklas-Bologojas dselszetu beedribai, kura nu gribot greestees pee waldbibas ar luhzumu, lai attautu buhwet dselszetu, kas fahktos no Bologojas un eetu gar Waldaju, Staro-Rufu, Porschowu, Pleflawu, Werowu, Balku, Balmeeru un Zeh-fim us Rigu. Zela garums — 615 werstes. Buhwetaji neprasa nelahdas apdroschibas no trona; wajasdigo nandu zerot dabut no kahdeem ahseemes kapitalisteem.

Wehl reis no Sawnejas. No tureenas mums peenahzis schahds raksts, kavam la preti-

rakstam newaram weetu leegt. Deefgan pa „Mahjas Weefi“ Sawnejeefchu lablahschānu un wina labdarus usleelijis un attaisnojis, „Sawnejeetis“ to paschu darijis Wahzu laik-rakstā „Ztg. f. St. u. L.“ un tur, gribedams leetai wairaf fwara un pats few wairaf ustigi-bas panahkt, parakstijees par „walsts amata wihru“ (ein Gemeindebeamter), jo: „lam Deewe dod amatu, tam winsch ari dod sawprashānu.“ Mums tatschu reis ja-atmet ta nowezojufi wi-dus laiku eedoma, la leeta dabutu zaur zitu wihru, waj zitu wahrdū, ari zitu swaru, un la „amata wihram“ dahwajama wairaf ustigibas, nēla is latram godigam ziswekam. Reekuliba un glaimofchana dsihwo sem wiswifadeem fwahr-keem, un ir jaw atgadijees, la pat „amata wihrs“ war sawu amatu wifabi walkat. Tā tad eewebrojot un atsphekojot ari „walsts amata wihra“ attaisnojums, kas eeguwaschi schehligu weetinu „Ztg. f. St. u. L.“ flejās, zeru buhschu lihds ar to aprahdijis, la „Mahjas Weefa“ 5. numurā rakstijais mehginajis waj no labas firds, waj ari pakaudamees us kah-dahm zeribahm, kas tatschu newit, „wifas lee-tas par labu greest“, turklah peemirdams, la mihlestiba ar pateesibu saweenota, otradi lee-tojama.

„Walsts amata wihrs“ Wahzu laikrakstā un ari „Mahjas Weefi“ apgalwo:

Gruntneekam newarot pahrmest, la Sawne-jeefchi neipehjneeki rentneezini. Lai runā pati leeta, la nespehhiba zehlfsees. Wisi Sawne-jeefchi atgahdasees tos laikus, kad muischas walde, sirga mugurā aplahrt jahdeledama, spee-sin speeda fainneekus, lai tee cetajot aprah-dito semi tihrumos. Sweedreem lihstot fain-neeki eestrahdaja gandrihs oirtik leelus laukus, la preelsh tam bijuschu. Kad nu lauki, sem-neezinu sweedreem bagatigi flaginati, fabreedi diwint plaschi, tad bij „mehneeku laiki“ klah. Sabrula teeweem siibineem wihri klah, swaigmi peerē un lehde rokā, un nowehrteja, pehz grunts-kunga pagehrejuma, us to zeeschako no purwi-neem un wezainitechm ar leeleem grubtumeem par tihrumeeem eestrahdatos laukus. Dahlder fabira tā firni, sikhli un faufi. Tā tad wareja notikt, la fainneekam, lam 25 dalderu semes wehrtibas, ir til kahdu 100 puhraweetu wifē plaschuma. Un lai nu „amata wihrs“ spreesch pehz firdsapinas, waj 7 rbl. rentes no dal-dera, lai ari buhtu til tuwu (30—40 werstes) pee dselszeta, ir mas, waj daud? „Amata wihrs“ laikam tos laikus ne-eewebroja; winsch wifahm semes ruhpehm pahzeltis, rakstija sawā lambariti sawus sinojumus, attaisnojums un usflawefchanas rakstus.

Ne-efot gruntskunga waina, la Sawne-jeefchi wehl wisi rentneeki, jo tas wairaf reisē ar eewebrojameem jeb la Wahzu laikrakstā teiktis hervorragenden — fainneekem farumajees, lai mahjas par dsimtu pirkot, bet kad negribesuschu, atstahjis par wezo (naw teesal) renti. Deefin, kuri ir bijuschu tee eewebrojamakee, lam grunts-kungs dsimtpirkfchānu peesolijis; Sawnejas fainneeki no tam it nelo nefin; wehl masaf ne til jautas pirkfchanas, par til peenemigu zenu, la „amata wihrs“ to grib eestahstit. Sawne-jeefchi peenentu latru jeb mas eespehjamu dsimt-pirkfchānu ar leelako labpatifschānu, jaw zaur to, la tad wairs nebuhtu jabaidahs no israidi-fchanas is mahjahm.

Nente ne-efot augsta. — Bet kahdeht tad til daudf rentes parahdu, to pats „amata wihrs“ neleeds, un par kureem no latra simta diwas puhraweetas feena plauschanas un 3 deenas

dubnas jeb subdu wefchana ne-efot pehz wina domahm leela prozente? Lai nu fchi prozente pehz „amata wihra“ pahrlceezinaschana wehl sema, muifchaj wina tomehr til eenef, ka wifs feens top noplauts, fubdi iwesti, dauds duhnas iwestis, ja, pat ziti muifchas darbi apstrahdati, jo kalpus Sausnejas muifcha netur. Un tadehl gruntefungs jaw par nahlofchu gadu wifu renti eepreefch, 1. aprili, leel famalfat? Waj, lai Sausnejeefchi wifas leetas eepreefch eetu, jo „uf preefchu eefchana leeta“ gruntefungs pehz „amata wihra“ leezibas stipri palihdsot? Nu, tahdas palihdsibas buhs ari „tumsa“ aptaufstamas. Weegli faprotams, ka pee til knapi famebritas semes neweens Sausnejeets pee fchohs rentes now eekrahjis kapitalu, tadehl ari nefpehji wifu renti eepreefch 1. aprili famalfat, un zaur to top pee fpeests par prozentehm plaut feenu, weft fubdus un duhnas, jeb — usnemt pusgraudu, jo to tal ari „amata wihra“ neleegs, ka pahrtikuschi fainneeki no laba prahda til fubras pelnas ne-usnemfees, ka Sausnejas muifchas pusgraude.

Tomehr manā rakiteenā peewestas wirsleetas, ka Sausnejeefchi wehl ir wifū rentineeki; ka wehl ir japidā muifchā klaufiba; ka par rentes prozentehm muifchā japlauj feens, jawed fubdi un duhnas; ka ir tā nospeesti, ka nefpehji pafchi labrtigi par fkolahm gahdat; ka gruntefungs ir wifas pagasta ehlas, pat fkolū, konzentreerjis ap frogu, fawu pelnas awotu: to korefpondents ne buht neleeds, bet til luhko fchā tā isgrofit; gan aibildinadamees, ka ziti tapat darot, gan ka ta labprahtiga pelnas dshifchana, jeb zitadi. Turpretim winsch ne-apnizis fpediko, ka gruntefungam wajagot pateiktees, jo tas peeklahjotees katram godigam Latweetim. — Ja, par ko tad?! Waj par to, ka winsch prot faweem laudim til dauds darba apgahdat? Un „lad darbs, tad buhs moife!“ apleezina ari Stehrstu Andrejs fawas fuplejās. Teefcham ne taks 25 pat 100 rubl. leelas prehijas, nedš ta weentahrfchā fkolas buhwes malka — jo wifs materials pafcheem laudim jagahda — eewehrojot ufraditos apstahklus, kuras pat ufzihigais korefpondents newar noleegt, nemas nepelna til besgaligas pateizibas. Latweefchi gan ir weentis pateiziga tautina, tomehr netizu, ka tahdā neweeta, ka fcheit, jel lahds otris no wineem pateizibu pagchrejis. Ka Sausnejeefchi tittahf tilufchi, ka wif eem naw ar deenifchlas pahrtikas raišem til kreesmigi jakaujahs, to es ari fche „weena pafcha pretineela dehl waru ifstahit“: ta ir winu dsels ufzihitiba. — Tadehl loti eewehlamis, ka laudis, ais pafchlabuma, jeb zitadeem perfonigeem eemeleem, ne-ispauftu neezigas leetas par flawenahm, un nerakftitu par zitu rehkenu, neweeta, jauki flanofchas ufleelichanas reklamas, un til ko peedfimufchi pagasta amata wihri jaw pafchā fahkumā newalkatu weli fawu wahrdu, jo tahdi darbi it nelo nelabo, turpretim rada til ihgunnu un ruhktumu.

R., otris Sausnejeets, bei amata.

No Dinamindes raksta: Wehs Dinamindeefchi un Bolderajeefchi, laut gan atrodamees tuwu jo tuwu pee Latwu tautas leelalahm atihstibas eestahdehm, tomehr nebuh newaram lihdsinatees dauds zitahm Latwijas pufchm isglitibas finā. Tas nahf no tam, ka mums truhfti freetnu wadonu. Gan dseedaschana no fkolotajeem agralos gadās ir tilufe kopta, bet tagadejam fkolotajam, ka leelahs, uf tahdahm leetahm garš nenefahs. Tadehl tagad lahds „mufkants“ ufnehmees fastahdit dseedataju kori. (B. B.)

Kurfeme tika tai laika no 18. lihds 22. februaram fch. g. 7 krona ihpafchumi, to starpa 4 muifchas (pa datai pee pagasta waldehm, pa datai pee Baltijas domehnu pahrwaldes Riga) wairakfolifchana uf nomu jeb renti ifdoti. Kas ween krona muifchu un semneeku mahju fainneeziba dauds mas dsilaki dabujis eeklatitees, tam teefcham jaleezina, ka winas lihdschiniga labrtiba, ka ta wiespirms no domehnu pahrwaldes top wadita, winas kreetno usplaulschanu newifai weizina. Pee krona semneekem tilpat winu ehlu, semes un lopu kopschana, ka ari winu tikumiba un isglitiba, loti dauds Lej-Kurfemes weetas, stahw uf loti sema stahwofla. Krona semneeki dabu fawas mahjas uf dsimrenti pret glufchi lehtu nomas malku; uf mahju eepreefchana, laut gan kronis winus uf to weetu weetahm jaw ir mudinajis, tilai loti reti no wineem dsenahs. Lehta nomas-dshuwe wineem israhdahs labaka, neta gruhda un ilgalā laika panahkama peederiba. Ihpafchuma teefibas, kas politiski-fainneezigu dshwi zilā, tahdā wihfe finams nepeenemahs wis; daschadas ruhpeezibas eestahdes, kuras nomas-laika uf mahju-semes newar un ari netihko zelt, ne pawifam ne-attihstahs. Lehtahs nomas- jeb rentes-malkas un fwefchu mahju kopschana bei laut lahdas ufraudsibas jeb rewideereschana no krona pufes, fchos krona semneekus padara glufchi pawirfchigus un weenaldfigus pret ehlu un semes kreetnaku uskopschana. Winu mahahs nodofchana un wajadsibas tos pawedina uf weeglprahtiga dshwi, dserchana, isfchlehdeshanu u. t. pr. Sainneeku nepatstahwiga un nepreefchihmiga ifturefchana pret kalpeem, beidsamajos nowada uf fawwaligu, besrobefchigu, kaisligu zetu. Zaur to zelahs leela isfchlehdeshana weenā pusē un algas pa-augftinajchana otra puē. Bet fainneeki uf krona semes zaur tahdu dshwi loti dauds weetas, Lej-Kurfeme, kricht truhkumiba un naba-dshiba, pamafina laiku no laika fawu kalpu flaitlu un palaisch semes apstrahdashanu. Pa leelakai datai no krona mahjahm is kalpu labrtas zelahs walineeki, ihreneeki, algadschi un ka tos wehl fauz; wini bodahs leelā flaitlā uf pilfehahm projam dshiwot, ka prasti strahdneeki, wahji tihlab materialiga, ka gariga eepchjā. Ari isglitiba Lej-Kurfeme atrodahs pee krona semneekem uf dauds semala stahwofla, neta pee priwatmuifchu laudim. Pehz augfchā ufwesteem apstahktem tas te ari newar zitadi buht. Glufchi zitadi turpreti Kurfeme ir ar krona muifchahm pafchahm. Winas top wairakfolitajeem isrentetas uf finameem gadeem, pehz tom taks top atkal wairakfolifchana uf tahkakeem nospreesteem gadeem ifnomotas. Muifchas ehlas te top no laiku uf laiku pahrluhkotas. Bet krona muifchas pafchas Kurfeme gandrihs wifas, ar loti mas isnehmeeneem, top loti mas uskoptas. Muifchu noma eet no weena uf otru tilai zaur wairakfolifchana, pee lam ari wehl daschadi fpekulanti un fchihdi peedalahs. Zaur tahdu wairakfolifchana top weenā pusē fcho muifchu nomas-malka jeb isdoschana dauds augftati ufstuhwetās, neta winas uf otru pusē fpehji raschojunnus ifdot. Nomneeks, lam pehz finameem gadeem no muifchas atkal ja- atkaphjāhs, to ar labu prahtu wis nedjenahs uskopt; winam tas turklahd top ari wehl apgruhstinats zaur to, ka kronis fche preefch fawu ehlu uskopschana pat ne kolus, ne zitu lahdu materialu nedod, wifs tas ir nomneekam pafcham, daschreis sem gruhsteem apstahktem, japehrf.

Tā par peemebru krona Kurfifchu muifcha, pee Saldus, tika preefch lahdeem 26 gadeem

lahdam Latweefcham Bahr kgam, wairakfolifchana uf renti jeb nomu ifdota par 3400 rbl. f. Pee fchihis muifchas, ar 2 muifchinahm, peeder pawijam lihds 1100 puhweetas dahrsa un aramas semes, 960 puhweetas plawas, 480 puhweetas ganibas. Kad Bahr kgs fcho muifchu preefch mineteem 26 gadeem panehma uf nomu, tad winas seme bij glufchi ne-apstrahdata un ne-isdewiga, ehlas bij wifas ne-uskoptas. Bet nu minetais nomneeks ir wifā fawā laika loti peepublejees, fcho muifchu pazelt kreetnala stahwofli. Tihrumu winsch ir kahrtigi eedahjis, pahrlabojis un ehlas uskopsis. Muifchas ehlu wehrtiba te tahdā wihfe tagad pazehlufehs pehz krona pafcha talfeereschana, uf 24,500 rbl. f. Winsch ir pa fcho fawu laiku pawifam no jauna ari Holandeefchu fudmalas ufubwejis, kalpu-dshiwoktus eetaifjis un daschas zitas fainneeziba waja-dsigas ehlas peebuhwejis klahd. Materials winam bijis pafcham japehrf un tapat ari darbs ja-aimalka. Fchi ir tahdā wihfe, zil man finams, ta weeniga krona muifcha Kurfeme, kas no fawa nomneeka til leelā mehra tilufe kreetni uskopta. Bet nu 22. februari fch. g. sem apstahktem war gaditees, ka winam fchi muifcha atkal ja-attahj; jo tad top atkal wairakfolifchana uf tahkaku nomu ifdota. Starp folitajeem te radisees ari fchihdi un daschi fpekulanti, kas tihlos bei mehra pahrfolit un zaur daschadigu fpekulaziju to tad atkal is semes isfuhft. Tahdā pateiziba un tahdi augli tad nu Kurfifchu muifchas lihdschinigam ufzihigam rentneekam pee wifem wina kreetneem puhlineem gaidami; tahds nepatihkams gals winam nahf par wina lihdschinigeem ufzihigeem puhlineem neween muifchas semes uskopschana uf praktiski-finatniga zeta, bet ari muifchas wifadā zita materialiga labuma pazelchana zaur wezu ehlu peekopschana, labaku eedalifchana un jaunu peebuhwefchana. Un ja fchahda pretiba teefcham notiktu, tad ta buhtu leela pahrfkatischana. Nekas zits, ka til ween wispahriga labuma eewehroschana mani wada uf to wehleschanahs, lai augfta domehnu walde par to ruhpetos, ka krona Kurfifchu muifchas rentneeks Bahr kgs wehl uf nahlofchu laiku fchepat taptu apstiprinats; tad fchi krona muifcha, kas zaur fawu lihdschinigo rentneeku lihds fchim no fawa it tema stahwofla tilufe til augfti pazelta, teefcham deretu par labu preefchfihmi dauds Kurfemes krona muifchahm. — a — e.

Is Jelgawas „Balfei“ peefubtits fchahds rakfts: Iuhfu godatās lapas 48. numurā, pehriajā gadā, atrodahs lahds sinojums is Jelgawas, kurā wehstits par lahdu „Rechts Practicus“, kas panehmis no newainiga zilweta 200 rubtus, bet „uf fcho funkti nebij nelo kchris“, ka to bija folijs, naidu nendams. Argadijums ar fcho „mahfsleneeku“ naw wirts nekahds noslehpums Jelgawā un winas aplahetnē, un tagad, kur leeta pate teel ismekleta kriminalteefā, dsird jaunā zilwetu wahrdu wifur ar ihgunnu fauzam. Bet nu eeradees muhfu mihlahs „Balfe“ pagahjufchā gada 51 numurā lahds lungs, lam azim redot wifa fchi buhshana gauschi nepatihkama, jo winsch, gan fajidams, ka no leetas neta nesinot, tomehr eefauzahs: „Lai tij, lam patihf tizet!“ Fchis lungs parafthahs ar retu drofchibu „Kahds priwat teefas leetu-pratejs“, un nu es labprahd wehletos sinat, lahdu augftu tituli fchis warenais parafthas ihri apfihme? Tahdu fchimu isgudrot un tā parafthitees man leelahs buht it prasta aplamiba un wehl prastahs ir minetā „prateja“

isgudrojums, fawā srojumā is Zēlgawās, — adwokatēm, kas teefas sinaschanas studeerejuschi, peelikt to jauno tschinu „krona“ adwokatš, un fšai jaunai lahrtai „kaktu apilatus“ nostahdit pretim, sem jaunā wahrda „privat teefas leetu-prateji“. Tas ir tahds pasihstams knisis, ar kuru nemas newar weenis prahtis buht. Bet fšai „privat prateja“ drofšiba fasnēds arweenu augstakas palahpenes, un tā dabonam dsirdet leetas, la prahtigam zilwelam mati fahl zeltees stahwus. Behz tam, kad fšis „privat teefas leetu-pratejs“ fawu amatu ari wehl nofauz par „fawwatneeku teefas leetas“, — amatu, kuru „fweedrōs pats us fawu roku (!!) eeguwees“, winsch jaw paleek drofšaks un fawzajs prassi „par privat adwokatū“ ween. — Tad wehl dabonam par apmeerinaschanu dsirdet, ka „Norneefchu lairds“ ne-efot bijis studeereetu adwokatū un beigās nopublejajs rinku rinkeem cestahsit, ka naw nemas wajadsigs, greestes pee studeere-teem „krona“ adwokatēm, bet la warot til pat drofšai ustizetes „privat teefas leetu-prate-jeem“!! (O saneta simplicitas!) — Negribu noleegt, ka warbuht daschs godigs wihrs no-publahs un pelna fawu deenischigo maiši ar daschahm fihlahm jeb ne-eewehrojamaahm rakstu fa-gatawofchanahm. Tahds godigs rokplenis nelo launu nepastrahdahs. — Bet no teem „kaktu apilateem“ mums jafargajajs, kas leen pa kneipehm aplahrt, fewim „flimneekus“ famelle-damees jeb tos ziteem faweem labeem draugeem eekufufodami, un it ihpafchi no teem, kas isdo-majajs paschfageretus, jauki fkanofchus titulus, kwi, nelo nenofihmedami, tomehr raditi, lai pee-well nejehdfigo publiku. No teem mums ja-is-fargajajs, kas ir deesgan drofchi, fawus tum-fchos weikalus klaji fludinat kalenderōs un laif-rakstōs un usnemahs grubtaku prahwu iswe-fchanu nefa teem fajehdhibas, lai gan tee „fwee-drōs“ mahzijschēes „paschi us fawu roku“, bet naw nelo kreetni ismahzijschēes un ir til faju-fuschchi un paragrasus pee malas nolifuschchi; jo „fuschcheris“ paleek „fuschcheris“, weenalga waj finibā, mahflā jeb amatōs un roldarbōs.

Kad zilwels prahtigs, tad tas greefsees pee mahzita jeb studeereta ahrsta, bet nedosees pee lahda pubfchlotaja, jeb pee lahdas wezas brau-zitajas. Tahda pat starpiba, lahda pastahw starp studeeretu ahrsti un pubfchlotaju, pastahw ari — lai runaju „privat teefas leetas-prateja“ pascha wahrdeem — starp „krona“ adwokatū un „privat teefas leetu-prateju“. To luhdsu turpmat eevehrot.

Leepaja pebbeja laika wairal namu pahrdoti, tadehl la wiau ihpafschneeki nespehjuschi famal-fat rentes par faweem parahdeem. Tagad, ka „Vib. 3tga“ sino, pehz Kursemes hipoteku bee-dribas usdewuma, tilfshot attal ta pascha eemefla dehl 50 nami pahrdoti. Schee nami atrodotees pa leelakai dalai Demmes aploka.

Leepaja. Jaunee pilsehtas weetneeki. Lihds fchim weetneeku-fapulze fastahweja til is 54 weetneekem, tagadeja buhs 72. Us tahdu wihs lai gan leelaka dala wezo weetneeku tapa no jauna eezelta, tomehr kreetns pulzijsch jaunu spehku klah nahza, no kureem woreiu zeret, ka tee jaunu spiergtu garu wezas meefas eenefihš, tā la daschi jauneezeltee jaw agrak ne-efot meerā bijuschchi ar daschu pilseht. waldes komiſiju dar-bofchanos, nu tatschu tee warehs darbōs pee-rahdit, ka nahkajs strahdat preeksch kopigas lab-klahfchanas ihstam ustizibas wihrām.

Behz tautibahm jauna pilsehtas weetneeku fapulze fastahbijusehs fšahdi: 58 Wahzeefchi, 8 schihdi, 5 Ratweefchi, 1 Polis. (L. P.)

No Paplaks, Grobinas aprinki, Kursemē. Paplaks glihti aplopta muischa stahw it pa-tihlamā weetā; leels un jauks parks to gresno wisaplahrt. Jaunais, glihtais skolas nams tē atrodahs kahdas dšilas, kupleem lapu lozineem apauguschas grawas malā. Pa wafaru fcho grawas weetu putninu mihligahs balsites un ih-paschi jauka lastigalu pogaschana toti pazila. Grawas dšilā lejā tel upite, Melupe nosaukta, kura wehlaki ar Bahrtes upi faweenojahs. Us fchihš grawas augstahs krašta malas drihš eetai-fihš kapehtu, to tad mihlas rofas puſchkos wifadeem kronem un pulehm, — tad ir fchē til ihsti manihš, kā: „Kapehta tur kalna galā nofkatahs us lejas weet“, — un kā: „Apaf-fchā pee upes - malā gana puifens jautri dšeed.“

Pee Paplaks pagasta peeskaitahs 12 faim-neeki, kas wisi eepirfuschi fawas mahjas jaw preeksch kahdeem 2 gadeem us dšimtu. Mahju eepirfchana ir wineem labi weikusees, tā la pa fcheem 3 gadeem fawā faimneezibā jaw it tei-zamus jolus spehruschchi us preekschu. Kur pee kahdahm mahjahm bijuschchi meshi un ganibas klahu, tur tahs ir ar wifu mahju tikuschas pahrdotas, tā la faimneekem tadehl naw ne-lahdi muischu darbi tikuschchi uskrauti, tā kā tas zitas weetas it beeschi notizis. Paplaks dšimt-lungs v. d. Kopp's neween wahrdrōs faweem faimneekem pasneeds daschadu pamudinaschanu un peepalihdšibu us eenefigaku mahju-, lauku- un lopu-kopfchanu, bet ari darbōs zaur fawu ka-tram apluhkojamu muischas faimneezibu rahda wineem labu preekschšibmi. Tā weselibas, kā wifas zitas glihtibas sind it pareisi apgabdati kalpu-dšihwofli, telpigahs lopu-fuhtis ar mah-fligu uhdens wadu, lahrtigi eedalita lopu-baro-fchana, daschadu lopu-baribas lihdselku audfina-fchana, fweſchas un jauktas lopu fugu kop-fchana — tē der par labu paslubinaschu nu katram faimneekam ari fawā faimneezibā pee-nemtees, til dauds, zil ween eespehjams. Lai muischas kalpi tikli un uszihrtigi koptu fawu d-rbu un pazeltu fawu lahrtu, tad dšimtlungs bes zeltas algas il katram no wineem ari wehl fawu ihpafschu gabalu aramas semes un dahrsu peeschlihris. Kā pee faweem gahjeem mui-schā, tā ari pee faimneekem wifā pagastā dšimt-lungs luhko weizinat kreetnas domas un kreetnu, tikunigu prahtu un eegribu. Schahda dšimt-lunga preekschšimiga darbofchanahs fchē atne-fufi ari jaw daschus labus augtus. Muischas kalpi, fawus semes gabalus apstrahdadami, at-turahs no leetas laika patehreschanas krogōs un pee fewim peekopj mihlestibu uu ustizibu us se-mes kopfchanu. Lai gan ari fcha pagasta faim-neekem fcho seemu jakulahs ar tahdu paschu lopu-baribas truhkumu, kā wifur zitur, tad to-mehr lahrtiga lopu-baribas eedalifchana, to fche-jeenes dšimtlungs zaur fawu faimneezibu wineem eerahdijis, winus lihds fchim ir tā wedis us preekschu, ka wineem wehl naw nekahdi lopi is-pulka, baribas truhkuma dehl, bijuschchi japahr-dob, kā tas dauds zitas weetas, fchini paschā aprinki, gan notizis. Til toti janofschelo, ka tuwejais krogš, kura kahds schihds krogē, lau-dim atnesa tilai postu, ja tee til ween drufku us fcho weetu kaut kā noteek. Schis krogš, kas laudis aplam weikli pawedina us dšerfchanu un nekahrtingu dšihwi un daschā faimneezibā truhkumu un raifes fagahda, ir us kahdas fche-jeenes kristigas feewas wahrdu isrentets; bet pate krogefchana atrodahs schihda rolā, kas fawu rentes-malku taifni muischas ihpafschnee-lam nomafja. Schini krogā schihdinsch dob

dšert us parahdu, zil ween kates grib, bet reh-ſini ir wehl-ki diwi lihds trihslahrtigi pa-aug-ſtinati ja-aismalka; tapat tē prot laudim, us lehtu rudens malkafchanu nogaidot, us parahdu pee-dahwat daschadi fajauktas, pat wifai nederiges prezes; bet rudeni preze bijuſi otrkil dahrgi ja-aismalka, nefa norunats. Til pat gudri no-augligi tē sin laudim naudu aifdot; bet wehlat ir naudas aifnehmejeem toti smagas pagiras bijuschas japahrzeefch. No peenahzigas puſes deretu gan ihpafchi us fcho krogu grofit fawu wehribu.

Tahlaki Paplaks pagastā ar fawa dšimtlunga v. d. Kopp'a stipru peepalihdšibu sem usbuhejis it staltu skolas namu, kas tagad no behrneem, puifeneem un meitenehm, it stipri top apmeklets. Dahrsinsch un daschi no dšimtlunga tē apkopfchanā nodoti biſchu-koki, kas ap fcho skolas namu pa ahreeni atrodahs, leezina, ka tē eefchā dšihwo skolotajs, kas pee fewis it fewiſchki wehl peekopj jauku dabasprahtu un fina-fchanu, lahrtofchanas darbibu un pazectibu, daudspuſigu weiklibu un riklofchanos. Ar no-luhku us skolastelpu lahrtingu eedalifchanu, ja-faka, ka ir fchē tapat, kā zitur gan naw ihpa-fchas ehdamas istabas eegahdatas, bet ſingru lahrtiba un tihriba skolas istabās padara, ka fchis skolas nams wifahm wajadsibahm it pee-teekofchi islihds. Skolā wehl naw ehrgelu; tomehr skolotajs pagasta laudis no laika us laiku pamudina us labprahtigu dahwanu pa-fneegfchawu preeksch derigu skolas-ehrgelu eegah-daschanas. Wairal nefa 20 rubl. jaw tahdā wihsē fchim mehretim par labu eenahfuschchi, kas Leepajas krahschanas lahde us augteem nogulditi.

Pee Paplazeefcheem ir ari wehl fewiſchke fa-weenibas gars un dšihfchanahs us gara darbo-fchanos nomanams, kas pat pee it wezeem tar-dim tē dšihwi usturahs. Il otrā fwehtdeena, pee walara, fchejeenes skolas telpās lihds kahdu 60 Paplazeefchu fapulzejajs, to starpā: weg un jauni, leeli un masi laudis, pehz lahrtas: wihrēfchi un feeweefchi. Sawu laiku fchu fapulzejinschēes tē pawada ar garigu apjere-fchanu, garigu un laizigu dšeesmu dšeedafchanu; beidsot daschi ihpafchi atfchkirahs us lasifchanas rakstifchanas un rehlinafchanas peemahzifchanos. Schis fapulzes tē wada weetigais skolotajs A. Kofchina fgs. (B.)

Par dedfinafchann Berowas apgabala „Dlewils“ pehz „Balt. Wehstnescha“ tulkojuma raksta tā: Berowas apgabala fchofeem daudi ugungrehtu bijuschchi. Kā tas nahk? Katriš waizā. „To launas rolas dara!“ no daudi puſehm top atbildets. Tas ir teefa, ka tikdaud ugungrehtu newar nekad nejaufchi zeltees, tur laikam „launa rola“ ir darbā. Bet kufsch ir fchihš faunahs rolas ihpafschneeks, kas wiau wada? Wahju laikraksti sinaja us to tuhlin atbildet un teiza: Tahdas launas rolas ir il tautifkeem zenteeneem isauguschas. Kad ta buhtu taifniba, tad Igaunu zenteeneem buhtu gan nahwes spehreens dots; jo kad tahdi zenteem padara laudis par dedfinatajeem, tad tee tee-fcham abflahpejami. Bet muhsu tautifkeem zenteeneem naw pee dedfinafchanas nekahdas dalibas. Tadehl Igaunu laikraksti atraidija Wahju laikrakstu aplamās fuhdšibas. Nu peh-dejee ir fawu maldifchanos redsejuschi un ap-domā to labaki, ko wini teiz. Wini naw speh-juschchi neweena peemehra peerahdit, kas wiau fuhdšibas apleezinatu. Mums kahds pilnigi tizams wihrs raksta tā: „Jaun-Dtepejas pagasta wezaka kuhis nodebfa 27. janwara wakarā piln.

astonds. Uguns ir zaur laundara roku peelikta. "Tallinna Söbers" un wina draugi fajitu par ņho wehstijumu tuhlin: "Redņet, laudis ne-cerauga likumu wihrus, tadeht pagasta wezala kuhis top nodedņinatas." Bet klaufatees no kureenes launa roka nahja un kas to wadija? Muhsu korespondents rakņta: "Mineta pagasta ir lahda weziga wahjprahtiga ņeeweete. Tai gadijees mineta deena buht Kitņa frogā, kur lahds Wahzeeschu iņņtata wasankis ņhubpojis. Kaudis turejuņchi winu par ņpijonu. ņhis Wahzeets peedņirdejis wahjprahtigo ņeeweeti, eede-wis tai, kā ņeeweete wehlat iņteikufe, ņlepeni kaņtiti ņpitschu un paņlubinajis, pagasta wezala dņihwojamu ehlu aiņdedņinat. ņeeweete aiņgab-juņe wakarā uņ pagasta wezala mahju. Bet kad laudis wehl bijuņchi nomoda, tad wina aiņ-dedņinajuņe kuhis un aiņbehgufe pate uņ lai-minu mahju. Pa pehdahm eets tai turp pakat un wina tikufe apzeetinata. Wina iņteikufe wiņu. Bet Wahzeets, kas winu uņ launo darbu paņlubinajis, ne-efot wehl rokā dabuts." Kā te, mehs waizajam, ņgaunu tautas zenteeni ir wainigi? Apluņeet, pretneeku balņis!"

ņf muitas departamenta gada-pahrņkata redņams, ņil ņelotaju katru gadu eet pahr walņis robeschahm turp un atpakal. Kā pehdejs desmit gads:

Arcewijas pawalņņneeki		ahrņemneeki	
aibrauz:	pahebrauz:	atbrauz:	aibrauz:
1871	143,787	118,519	382,255
1872	198,997	188,652	513,706
1873	236,357	204,322	585,742
1874	286,025	252,477	568,184
1875	328,856	296,887	584,687
1876	347,297	302,653	557,495
1877	330,589	284,362	560,266
1878	341,692	305,516	557,690
1879	298,211	245,517	537,002
1880	295,367	258,757	571,591

Kā tad redņam, ka iņ Arcewijas arweenu wairat aibrauz uņ ahrņemehm, neka atpakal greeņchahs, un no ahrņemehm arweenu wairat atbrauz uņ Arcewiju, neka atkal projam aibrauz. Uņ tahdu wiņi pehdejs desmit gads Arcewija winas pawalņņneeku ņlailis ir masaks paljis par 349,516 dwehņelehm, un ņchē uņ dņihwi nometuņchees ahrņemneeku ņlailis leelaks tapis par 656,863 dwehņelehm.

Par laukņkolu buhņchann Kurfemē 1879/80. gada.

(ņtatees Nr. 6. Beigums.)

ņkolenu kopņlailis bij pawisam 25 tuhņņt. 354 (21 tuhņņt. 35 ņeemas-ņkoleni un 4319 wafaras ņkoleni). Kā tad ņkolenu ņlailis par 195 masaks, neka pehrnaja gada. Kad ari peenemtu, ka ņkolenu ņlailis nebuhtu gahjis masumā, jo tahs 9 ņkolas, kas naw eefuhtijuchas nelahdas ņinas, warbuht truhlumu iņpilditu, tad tomehr naw ņaprotams, kahejs naw ņkolenu ņlailis wairat pee-audņis, jo ņkolu ņlailis ir gahjis waj nu wairumā jeb tahs ir paplaņchinatas. Wafaras ņkoleni ir gahjuņchi wairumā par 324 ņehneem un 147 meitenehm; ņeemas-ņkoleni ir gahjuņchi masumā par 666. Weenigi 8 kirņpehlēs naw ņkolenu ņlailis daudņ masinajees; turpreti 24 kirņpehlēs leeliski (Grobina par 119). Meitenu ņlailis ir ņipri pee-audņis; bet tomehr ir wehl 5 tuhņņt. ņehnur wairat neka meitenu. Uņ 100 ņehneem iņnahk 66 meitenes. — Zaurmehrā iņnahk uņ katru ņkolu 71 ņkoleni un uņ katru ņkolotaju 58 ņkoleni. — ņeņwehtiti tapa pagahjuņchā gada 7228 behrni.

ņee behrni, kas baudija mahju-mahzibu un tapa no mahjitateem pahrubhloti, ir wairojuņchees par 3600; kopā 17 tuhņņt. 454, — 8459 ņehni un 8993 meitenes. Kā mahju-mahziba ir atrasta, top peeminets til 2 ņinojumēs, no kureem weens leezina par toti labeem un otris par toti ņlitteem panahkumeem.

Kas, ņil maņkā ņkolu uņtureņchana, newareja ņchai reisa tapht aprehkinats, jo ņinojumi bij pahrat nepilnigi. ņkolotaju alga ir wiņur aprehkinata; bet ņihmejotees uņ ņkolas uņturu naw weetigahs ņkolas-komissijas waj nu rakņtijuchas it neka, jeb ari peeņihmejuņchas, "neņinams", "newareja ņlaidri noņajit", "wiņu maņkā muiņchas-walde", waj ari uņdoti pawisam netizami ņlaitti. Tapehs ir ari 38 ņkolas pawisam atņahatas un til pehs eefpehjas aprehkinats preekņch 317 ņkolahm.

ņil ir iņdots naudas preekņch ņkolu uņtureņchanas.

Kirņpehles.	preekņch ņkoln.	rubņt.	No tahs summas dewa.			gaura ņkolu uņ bruhņele ņahr- jounim rehtu.
			muishu	pagasti.	ceņah- be.	
ņelgawa . . .	14	6577	177	6030	370	469
Dobele . . .	12	4039	456	3323	260	336
Meņchamuiņcha	10	6858	4190	1947	721	685
ņefawa . . .	4	1914	210	804	900	478
Bauņka . . .	8	2559	264	2195	100	350
ņezawa . . .	19	8784	4042	4592	150	462
Mereta . . .	15	5200	233	4834	133	346
ņehripils . . .	26	6161	625	5536	—	236
Subata . . .	8	1803	107	1696	—	225
Aiņtraukle . . .	—	—	—	—	—	—
Dinaburga . . .	—	100	100	—	—	100
ņaunpils . . .	12	4930	1744	2612	574	410
Eufums . . .	9	2553	239	2314	—	283
Auze	10	2953	900	1993	60	295
Talņ	11	4743	2265	2478	—	431
Randawa . . .	13	3647	1534	1780	333	280
Sabile	10	4403	2490	1913	—	440
Ahrlawa . . .	7	3008	1540	1368	100	451
Kuldiga . . .	13	3306	625	2681	—	254
Wahrme . . .	8	1834	766	1068	—	229
Salduņ	13	5768	1205	4453	110	443
Wentņpils . .	8	2387	674	1506	207	298
Piltene	12	5545	1871	3624	50	462
Dundaga . . .	7	3285	989	2296	—	469
Wiņpute . . .	4	1548	993	473	82	387
Baltaiņi . . .	10	2042	783	1259	—	204
Sakaleja . . .	6	1799	975	794	30	294
Embote	8	2355	573	4542	240	294
Gramņda . . .	4	1265	656	609	—	316
Aiņchwanga .	2	267	113	154	—	133
Grobina . . .	24	5336	1227	4109	—	222
Durbe	10	2237	525	1712	—	223

Kopā: |317|109206|33091|71695|4420|

Bes ta kapitāla, kas iņdots par ņkolas buhwi, un kura intrefes buhtu ari peeņlaitamas pee ņkolas uņtureņchanas, paņtahw lahtigahs iņdoņchanas par katru laukņkolu eekņch ņkolotaja lones, ņkolas ņiltuma un apgaifmoņchanas. Mahzibas leetu un ņkolas inventara eegahdaņchana ņchē naw tapehs peemineta, ka ta nepeeder pee lahtigahm iņdoņchanahm un ko turpmat warbuht warehs pirkt par eenahluņcho ņtrahpes-naudu. Bet kad preekņch ņkolas ar 50 lihds 80 ņkolneem iņdod bes ņkolotaja algas til 5 lihds 2 rbt. par maņku un apgaifmoņchanu, to gan neweens netizehs. — ņf ņinojumeem bij redņams, ka 176 ņkolas tapa uņturetas no muiņchahm un pagasteem, 132 no pagasteem ween, 15 no muiņchahm ween, 22 no lahdas eestahdes un no ņkolas naudas ween. — Preekņch tahm augņchejā tabelē uņnemtahm 317 ņkolahm iņdewa pawisam 109 tuhņņt. 206 rbt. No ņchihņ summas maņfaja muiņchu waldes 33 tuhņņt. 91 rbt., pagasti 71 tuhņņt. 695 rbt., eestahdes 4420 rbt. (2523 rbt. maņfaja baņniza). Muiņchu waldes

maņfahchanas mainahs ņtarp 3974 lihds 5 rbt. uņ ņkolu. Preekņch wiņahm ņkolahm kopā ir, ņinams, iņdots daudņ wairat, jo ir daudņ ņkolas uņnemtahs rehņinumā, kur nebij bes ņkolotaja lones wairat nekas uņdots (p. p. Dundagas pagasta); daņchās weetas bij uņdots toti maņ. — Zaurmehrā maņfaja tahs 317 ņkolas, katra 347 rbt. 9 kirņpehlēs ņneedsahs ņchi summa pahri par 400 jeb lihds 500 rbt. (ņaunpils, Talņs, Sabile, Ahrlawa, Saldu, Piltene, Dundaga, ņelgawa, ņefawa) un Meņchamuiņchā 685 rbt. Bet ņcho newareja, tāpat kā ņezawu lihdsrehkinat, jo katrā kirņpehlē top weena ņkola uņtureta no muiņchas-waldes ween, un maņkā lihds ar behrnu koņti 3974 un 3479 rubk. — Preekņch ņkolotaja lones tapa pawisam iņdoti 82 tuhņņt. 539 rbt. Kad atņlaitam noņt 24 ņkolotajus, kureem tapa lone aiņmaņfata no ņkolenu ņkolas naudas, un 14 ņkolotajus, kuru lone naw ņlaidri uņdota, tad iņnahk uņ katru ņkolotaju zaurmehrā 220 rbt. un uņ katru ņkolotaju pahihgu 141 rbt. ņchi zaurmehra summa wairojahs Piltenes, Saldu, ņelgawas, ņaunpils un Dundagas kirņpehlēs lihds 342 rbt. un kriht atpakal Grobinas, Embotes, Durbes, Baltaiņu, Wahrmes, Aiņchwangas un Aiņtraukles kirņpehlēs uņ 90 rbt. uņ ņkolotaju. — Daņchās pagastēs ir ņkolotaju lone wehl maņaka neka likums to noņaka kā wiņmasako loni.

Wiņas kirņpehles-ņkolas-komissijas, bes ween diwahm, ir ņemā 1879/80. gada ņkolas pahrubhkojuņchas. ņf ņinojumeem ir maņ kas redņams par pahrubhkoņchanas panahkumeem. Mahzibas leetu truhkums rahdahs buht pahrat leels. ņhpaschi truhkt muņklas-rihu. Mahzibas leetu ņaņlaitiņchana wajadseja ņchai reisa atņahht ne-cuwehrotu, jo leelais truhkums to darija pawisam ne-eeņpehjamu. Buhtu daudņ derigati, kad turpmat wairs neprastu "lahdas mahzibas ņkolā atronahs", bes "lahdas mahzibas leetas truhkt?" — Kreewu walodahs mahziba ir pehs notezejuņcheem peezeem gadeem wiņur eeweņta; til ņeeweņchu rolas-darbu mahziba top paņneegta toti maņa mehrā. ņkolotaju zenschanahs un uņtiziha un ņkolenu iņchakliba top wiņpahrigi ņlaweta. ņil weenā paņchā weeta ir mahziņchana atrastā pawisam palaiņta, un wajadsejis ņkolotaju atņahbdinat no amata. — ņil diwi ņinojumi paņneeds daudņ maņ pahņņtatu par to, kā ņkolas ir atrastas. Un to ari newareja zitadi gaidit, jo ņkolu waldehm truhka wajadņigo preekņchraņtu. Bet nu gan buhtu laiks, ka ņkolu waldes greeņtu wairat uņmanibas uņ ņkolu darbeem. Daņchās kirņpehles-ņkolas komissijas peemin ar ņlaidreem wahrdeem, ka nu ņkolas ņpehjt mahjit pehs preekņchā rakņtita mahzibu-rahbditaja; daņchās atkal ņaka ka tas drihs ween notikņhot, tiklihds ņkolas ruhmes buhņchot pahrlabotas un paplaņchinatas.

War jeret, ka tautas-ņkolas Kurfemē, kas itin labi ņahl ņelt, neņihņ weenumehr jo labus auglus. (L. A.)

W u t ņ c h o ņ c h a n a.

(Pehs ņr. Weetela.)

Kas daudņ maņ apluhkojis behrnu dariņchannu, tas ari ņin, ka wini toti zeņņchi turahs pee ņawahm eeraņchahm. Wineem ņawas paņtahwigahs weetas, kur uņturahs, kur ņlehpjahs, kur uņglaba ņawas rotu leetinas. Wehlat, ņinams, kad no behrnu gadeem laukā, par to gan paņmejahs, bet tomehr kad agis turam wata, alaņch nomaņiņim, ka ņtaigajam pa wezajeem eeraņchu zekeem. ņo alaņch ween nemas tahlat nemehdņam pahrdomat par leetahm, lahdas mums weenumehr ņtahw aju preekņchā, jeb ja daudņ, iņņalam til

to, ka winas teefcham ir. „Za jaw bijis no tehwiu tehwiu laikeem,“ dsirdam fatot ari tahdus laudis, furi zitadi ne buht naw pawirfchi famods pahrfpreedumods.

Par peemehru lai nemam to, ka tahlak stahwofchahm perfonahm israhda, lai nahktu tuwaku. Naweens no mums, kas fewifchli nebuhs nodarbojees ar fcho lectu, nedomahs, ka to zitadi mas spehtu darit, neta mehs to dararam, proteet uf augfchu pusadarito roku paleezot uf fewim. Bet ka mums ja-ibrihuahs, ka Italiija to paschu wehleschanos pawifam otradi israhda, proteet uf apafchu pusadaritas rokas pirkstus palofot uf fewim. — Jaw flola pee mums eeradina behrnus peezeltees, ja runa ar wezakeem, augstaku stahwofchahm perfonahm, muhsu fapuzjes peezelahs, ja grib israhdit atfifchhanu, godbihjafchhanu. Bet Tahiti, Leela juhra, tos buhtu wisleelakais noseegums pret peeklahjibas likumeem, jo tur wajaga peefehstees, ja runa ar augstaku stahwofchu. — Tapat ari netaf neschahamees, ka fihmes preelch „ja“ un „ne“ zitur waretu buht zitadas, neta pee mums, bet ir dauds tautu, kuras galwas purinaschanai un pamahfchanai dod pawifam otradu nosihmejumu, neta mehs to radufchi u. t. j. pr.

Za tad redsam, ka daschadiba fihmju waloda un eerachas pasaula it loti leela. Slaweni wibri, fewifchli Angli, nodarbojufchees raksteem, mehginadami ifskaidrot wifadu fchahdu fihmju darbofchanos un ifzefchhanos pee daschadahm tautahm. Tadeht jo wairak jabrihuahs, ka wini weenu no wisfwarigakajeem tahdeem israhbijumeem apraktijufchi mas wahrdeem, pawifam pawirfchus, ta ir butfchofchana.

Za par peem, kahds fala, ka daba ir butfchofchanas ifgudrotaja, jo pirmo butfchofchana notikufe ar pirmo bruhdes pahri. Daschi ziti gan pretojabs fchahdam ifskaidrojumam, bet nedod ari labala ta weeta.

Ja grib pilnigi fapraft kahdu tahdu fihmi, tapat ari butfchofchhanu, tad wispirms wajaga finat, ka wina top ifdarita.

Butfchofchanas darbs aprobeschots tilai uf luhpahm un mutes eefchu. Mums ir dauds tahdu ironifku darbiu, kuras aiskem wifas gihmja mustalaa. Bet luhpahm tahdods dshwes gadijumods, fur prahts wiswairak nefahs uf butfchofchhanu, ka: leelods preelods waj leelas behdas, nu eerahdita jo eewehrojama mimifka loma, un winahm tapat fmejotees, ka ari raudot jaeeem pawifam fewifchls stahwoflis, ja winahm buhs butfchot. Tadeht ari alafch eewehro, ka pehz butfchofchanas feja wirs naw tahda, kahda bij eepreelch butfchofchanas. Jo tilihdi mute, t. i. luhpas eenem fawu eerasto widus stahwofli, tad ari mustluta darbofchanahs azu apfahrtne pamafam pasuhd un wifa feja top meerigala. Zaur to ari prahti, kas iftrauzeti zaur preekeem waj leelahm behdahm, atkal apmeerinajabs un ta tad butfchofchana, ar wahrdu fakot, nosihme juhtu apmeerinataju.

Peer tahdeem laudim, kureem naw loti ifglitotas mimifkas, jo beeschi war nomanit, ka butfchofchana if fejas aifden wifu kuftefchhanu, un ka butfchofchhanu ifdara ar wisleelako nepeetnibu un meerigumu.

Wisleelakais fejas pahrgroffijums pee butfchofchanas ir luhpu fapfizefchana; bet wajadfiga tahda luhpu fapfizefchana netaf naw, un top til tad ifleetata, ja turflaht peeweenota ir firfniba. Ja butfcho aif peenahluma, jeb ari eepfeetis, tad luhpas ne buht nemechdi fapfizef, winas tad netaf ne-attahj fawa eerasta widus

stahwofli. Za fwarigala leeta pee butfchofchanas ir ta, ka gairu eewell mute. Tas noteel ta, ka mehli nospees uf leju, zaur fo mutes augfchpufe eeronahs ruhme, fur gairis ir loti plahns, un ka libds ar to luhpas aidara walam, zaur fo apfahrtajais gairis abtri spehjeetilti mute. Za ari ifzelahs fewifchli flana, kahda pastahwigi dsirdama pee butfchofchahanahs.

Kuftefchhanu, kahdu ifdaram ar muti, ir loti dauds; ja tahs apluhlojam tuwaki, tad atronam, ka fuhlfchhanas un fihfchhanas kuftefchana ir tahda pate, kahda butfchofchanas kuftefchana. Ar teem pascheem libdselkeem, ar kahdeem ifdaram butfchofchhanu, par peemehru ari uffuhktum pileenu uhdens, kas nokritis uf rokas. Weeniga ftopiba, kura tur waretu buht, buhtu ta, ka, pileenu uffuhkdams, uf rokas ne-uffpeestum pawifam flehgtu, bet drufku atdaritu muti un ta ifdaritu mineto gaira paplahninafchhanu. Wehl dauds libdsigala butfchofchana, neta pee-augfchu zilweku fuhlfchana, ir masa behrna fihfchana. Luhpas ir ftopri fapfizefahs un uf semi nospeesta mehle pee katra wilzeena ari redsama no ahrpufes sem fchoda (fmaltra) ka kahda welwe. Ja behrnam dod fihst pirkstu, tad ari fajufkam, ka wina mehle top zeeta un ka ta muldai libdsigi apleelabs ap pirkstu. Ja butfchotajis pats pee butfchofchanas greefch wehribu uf fewi, tad winsch atradihs leelu libdsigumu ar pirksta fihfchhanu, winsch pamanihs, ka wina mehle top zeetaka, ka wina atfpeeschabs pret sobeem un muldai libdsigi faleezahs pascha gala. Ikwrens zaur to eefperimentu azumirlli war pahrllezinatees, ka butfchofchana un fihdamu behrnu dserschana ir pawifam libdsigas kuftefchanas.

Dascham warbuht iflilfees it ehmigi, ka tahds simbols, kahda butfchofchana teefcham ir, zaur pamatigu ifmellefchhanu israhdahs par tahdu profaifku, ifdeenifchligu darbu, kahds ir fihdama behrna pa-ehdinafchana. Bet tilai zaur tahdu atfihfchhanu mehse pamatigi spehjam fapraft, kas ihsti ir butfchofchana.

Ja fihdama behrna mutite tuwojabs dshwai, fitali meefas dakai, tad winsch doma, ka atrodabs pee fawa ehdamu awota un finams eefahl fihst. Gan katrai mahtei patihl, ja mafais firds miblulitis tai butfcho waigu, un labpraht pate eedomadamahs alojabs, ka tahda fihri dabiga ifturefchahanahs peerahdot behrna miblefhibu pret mahti. Bet tahdu miblefhibu, it fewifchli ja ta zelahs no mibletas dwehfeles, katre zenfchabs atfahrtot, un mahtei firds ta jaw ta nefahs, fawu mibluliti aplaimot ar wifadeem mihligumeem un laipnibahm. Tas tafschu fen eewehrots, ka tad, kad juhtas fazelabs firdi, weenmehr leeis kahrums tuwotees, peeglauftees mihlotai perfonai. Pat lopi to dara, gan fawa ftopa, gan pret zilweku, karam grib israhdit fawu labpatifchhanu. Tadeht nelahds brihnum, ja mahte to dara diw' un trihsfahrtigi, ka wina nepeeteel, fawu lolojumu fpeeschot pee firds, bet wehl dsenahs fawam behrniam tapat atdarit to fluhpffijumu, ka tas winai darits un kas tai fazehlis tahdus leelus preelus. Tapehz pirmo, ar apfinu ifdarita butfchofchana nebuhs wis notikufe ftop bruhiti un bruhiganu, bet buhs zehlftees zaur zilweka dshwe wisfwehtako juhtu, zaur mahtes miblefhibu. — Igi finams butfchofchana nepalika behrnu iftaba, drihs ween wina eestahjabs atklati dshwe, pee-augfchi to ifmainijabs fawa ftopa, winai fahla juf ihsta pirmo firfniba, wina pahrwehrtabs par fihru apfweizinajuma formu un pilnigi atmeta fawu pirmo nosihmejumu.

Is wifa ta, kas libds fchim fazits, israhdahs, ka butfchofchana naw darijums, kam buhtu kahda eefchliga wajadfiha; wehl jo fskaidraku peerahdijumu dod tahdi behrni, kas ehdinati ar ta fauzamo fihfchamo pudeliti, jo tee nepafihst fchahdas ne-apsinigas buhschanas, wineem wehl ta ja-eeentahjabs ar pilnigu apfinu. Bet ari tahdi behrni, furi no pascha fahkuma to darijufchi, teefcham fchahdu eeradumu nepaturetu wehlalods gaddes, ja butfchofchhanu, gara spehkeem attihstotees, teem ne-eeentahjitu ka kahdu ifweizibu „fkonfiktii,“ jo mahte, preezadamahs par wina weiklo ifdarifchhanu, no fawas pufes to apbalwo, aplaimo ar ihfu, parefju butfchofchhanu.

Wifs tas peerahdahs jaw zaur to, ka pasaula ir loti dauds tautu, kuras ne buht nepafihst butfchofchhanos, pee kuzahm mahtes fluhpffifchana netaf, jeb tilai loti nepilnigi atrodama, jeb kuras, gribedamas israhdit fawu preefifchhanu, fawu labpatifchhanu, eewehro pawifam zitadus pamata likumus, neta mehs to dararam. Rakfi israhda, ka fchahdas tautas neta netaf no butfchofchanas. Giropa ir Laplandefchi jeb Lapi. Afrika: Wakara pufes eefshwotaji, Madagafkaras faleneeki, Rubijas Somali tautas; Amerika: Feuerlandefchi (t. i. paschas Deenwidus-Amerikas apdshwotaji) un Eskimo tautas. Afija un Australija: wif Malaji un Polineefchi, t. i. falu apdshwotaji Leelaja okeana, ka ari Jaun-Hollandijas (t. i. Australijas zeefemes) eefshwotaji. Droschi war fazit, ka fchabs tautas wehl naw wifas, kas nepafihst butfchofchhanos, bet ka wehl laba teefa zitu tautu, kas to nepafihst, bet kuras rakfids wehl naw uffihmetas.

Za par peemehru it droschi war fazit, ka Botokudi Poroina un Boraganja Deenwidus-Amerika nepafihst butfchofchhanos, jo wini luhpas ka kahdu rotu nehfa fewifchku wadfi, pulki, un ta tas pats no fewis domajams, ka butfchofchana wineem teefcham naw eefpehnama. Tas pats fakams ari no daschahm zitahm Seemetu-Amerikas tautahm.

Bet tam Deenwidus- un Widus-Afrika Negeru feewahm tas eeradums, ka winas apafchlupha nehfa tahdu ripu, wahrda Belele, zaur fo winahm ne buht naw eefpehnam butfchot. Jo nu ta apluhlojam wifu apdshwoto pasauli, tad Amerika, Australija, winas falas, ta falka Polnefija, un gandrihs wifa Afrika neta netaf no butfchofchanas, ari Afijas un Giropas Seemetu gabali no tam neta netaf, ta ka tilai loti masa dala eefshwotaju fchinis semes dalas no butfchofchanas fo faprot.

Za tad, fawas pasaulas tautas apluhlodami, nahlam pee pahrllezinajuma, ka butfchofchana ne buht naw peedfimufe. Turpretim daschahm tautahm wina wehl reebj un nebuht naw ja-doma, ka fchahds butfchofchanas eeradums no wifcem top ufflatitis par loti patihlamu, kas ar to eepafinufchees. Za par peemehru zelotajs Befchols stahsta, ka kahda nehgeru meitene bijufe loti pikta, kad kahds no wina zela beedreem to nobutfohjis, un ka flawentais Telers, Bapija ifturedamees, peedfshwojis loti leelu reebumu pret tahdu tuwofchhanos. Tilai Gontentoli leelabs peenehmufchi fcho eeradumu no Giropeefcheem, jo tureenas mahtes beeschi ween butfchojot un fluhpffot fawus behrnus.

Minetahm tautahm preelch butfchofchanas ir dauds zitu weetneeku. Andamanu faleneeki weens otram bubinadami puhfch rokas. Kahda Indianu tauta pee Mechilas juhras, apfweizinajotees, puhfchot aujis, kahds Franzufchu zelot

tajs stabsta, la Afrika winam pascham puhstis aufis. Widus-Afrika fakterotees rolahm un tabs bersejot no augstas us apakfchu. Kanadas apgabals pee apweizinaschanas aistika waj berseja kruhtis, rolas, lahjas waj galwu; Wirginijas walsti eepreelsh aistika jawu paschu galwu. Karolina apweizanamam lastija plezus.

Bet wiswairal isplahitjees eeradums ir deguna bersefchana; ta atronama pee Australteescheem, Malajeem, Gekimeem, Lapeem un Seemel-Amerikas melnlahjeem. To isdara tapat, la pee mums butschoschanu: degunus faleef kopä, jeb ar to aisteel lahdu meefas dalu. Daschas tautas par peemehru, gribedamas israhdit jawu draudfibu, berse degunu otram us waiageem, daschas atkal, la Gekimo tauta, apweizinajabs, degunus fadurdamas kopä.

Wisstingraki schini fina isturabs Australijas faku apdshwotaji, kurei toti flatahs us eeraflahm zeremonijahm. Lihdsigi stahwoschas perfonas weens otram berse degunus, kad fewifschu godu grib parahdit, tad degunu otram eespeesch rofä; jo augstaks lahds ir, jo semaku otram laischabs deguns, pat lihds lahjahm seme. Ka pee mums butschoschana simejabs ari us flahne-efoscheem, tapat tur ir ar degunu bersefchannu. Mehsh alash mehdsam butschot otra fotografiju, wina wehstuli, tapat lahds wezis Jaun-Seelandä ar degunu aischehris wehstuli, kura tam sinoja dehla nahwi.

Bet la lai isflaidro degunu bersefchanas eeradumu un nosimejumu? Us scho jautajeenu mums dod atbildi Fidschu falas. No tureenes fino, la deguna uslischana us otra meefahm

esot pawadita no ostifchanas; tadeht jadoma, la grib ee-ost apweizinata ahdas smaku. Ta tad butschoschana un deguna bersefchannas nosimes dauds ne-isschirabs. Zaur abejahm darifchanahm eewell, ee-elpo gaisu no apweizinata ahdas, butschosjot lai to smeketu, degunu bersejot, lai to ostu.

Ka Australteeschu deguns nospeesch jo semaku, jo augstaku stahw apweizinatais, tapat ari mehsh efam eeradufchi ar butschoschannu: mehsh butschosjam rolu, peedurkni, swahrku stuhri, un prahwestam pat kurpi. Ja Australijas faleneekem buhtu til pilnigs apgehra, lahds mums, tad droschi waretu fajit, la ari tur buhtu eeradums, swahrku stehrebes berse ar degunu.

Kad ari deefin la butschoschana gribetum isturetees patstahwigi, tad tomehr pawisam newaram atfazitees no eeraduma, kas mums pahrgahjis ta fakot asinis. Ja pa peemehru tehws nopeetnä briedi grib jawu dehlu butschot la tehws, tad winsch teescham nemeklehs wina rolas, bet nobutschos tam peeri. Mahte turpretim, kad meitina tai fala ar labu nakti, tai nesneegs peeri, ko butschot, bet waigu, taisnu mutes doschannu atronam ihsti tilai pee lihdsigi stahwoscheem. Sirfniga draudfiba un mihlestiba dod teefibu us mutes doschannu. Un tadeht la mihlestiba islihdsina wisu, tad ari redsam mutes doschannu noteklam starp laudim, kas naw jits zitam lihdsigi un it ihpaschi swarigds notikumds. Tilai pee sildameem behneem, kureem tatfchu wiswairal israhda jawu mihlestibu, retums ween doma, usmeklet wina mutiti, turpreti wisas zitas meefas dalas neubht naw droschas pret mihlahs mahtes butschoschannu.

Ka nu wehl reisi atlahrttojam, kas nupat fajits, tad jaleezina, la par meefas weetu, kuru butschos, war fastahdit weselu rindu. Augstaki stahwoschi, kas til schelligi otru butschodami, aiskar peeri, weenlihdsigi laudis muti, semaf stahwoschi rolu, lahju pat drehbes.

Behdigi wehl zetabs jautajums, waj starp wiseem schi usflaitteem eeradumeem, lahds atronabs pee daschadahm pasaules tautahm, ari ir lahds fakars. Jadoma, la ir gan un la pee tam japekem daschabi periodi, kur pee laudim attihstijuschees apweizinajumi. Pee tahdahm tautahm, kuras attihstiba stahw wissemaki, t. i. meschoneem, atronam fawstarpigu aiskarfchannu, zits zitam aiskar lojektus, pat ari galwu. Tahs tautas, kuras stahw drufku augstaku, kurahm, ta fakot, tahda puskultura, jaw bersejabs degunus. Tilai ihstienahm kultureas tautahm ir butschoschana, un to atronam pee wiswisadahm tautahm, kuras kultureas zelschannas zehlfeschs patstahwigi pawisam schirti no zitu tautu kultureas; ta pee wezajeem Egipteescheem un Aihneefcheem; ta ari pee wezajeem Medhilaneeefcheem, kurei 16. gadu-simteni jawu uswahretaju Kortifu un wina Spaneeschus fagaidija, rolas teem butschodami. P. P.

Atbildes.

J. Ru. - A. Subsu stahstinu ar pateizibu fanehman. Garaki stahsti ari „Beilikumä“ atrod weetu. Gaidam Subsu tulkojumu.
Walleetim. Sinojumi, kad redatzijai sinotaja ihstais wahrs naw finams, neteel usnemti; turflahst ari Subsu sinojums par dauds nowezejees. R. B.

Atbildoschais redaktors: Ernst Platek.

S l u d i n a j u m i.

P. M. Potapow.

Pee gulbia.

Riga, Kalku-eela Nr. 19.
Pahrdoju tilai teescham labas ar apgalwofchannu

linu dsijas,

Anglu kofwilnas deegus un merino dsijas, tuhku, wadmalu un audeklus par fabrikas zenahm.

Wislabatlas

linu-dsijas

pahrdoj par fabriku zenahm

Theodor Ahl,

Riga,

Zuhlu-eela (Schwimmstraße) Nr. 10.

Amerikaneefchu

kakwilnas tuhka dsennas-sikfuns preelsh sansa un slapias dsibschannas, lehtakas un isturikas la abdas un gummijsikfmas peedahwa

Lühr u. beedr, fenal Lühr u. Zimmerthal, Riga, Ieela Smiltschu-eela Nr. 7.

Wislabali isprovetas labi dihgstoschas factas, ballas un Sweedru bastarba

abbolina-schklas,

ispergela, ratschles un timotina-schklas, la ari

schklas-wihkus

pahrdoj pa wislehtakahm zenahm Georg Thalheim, Iantoris Ieela Bils-eela Nr. 16.

Dabi dihgstoschas

puku- un dahrja-faknu schklas pahrdoj Lubane dabefneels B. Wenig.

Linu dsijas preelsh auschanas, pakulu dsijas preelsh auschanas, ihstienus Anglu kofwilnas deegus preelsh auschanas wisds numurds un pehrwels, audeklus un pusaudeklus Ieela iswehle, melnu un pelehku tuhku un bukflinu, jaunus sibda lakatus Ieela iswehle, gaischas un baltas pleitu drahnas, par ihpaschi lehtahm zenahm.

P. Verchendorff,

Kalku- un Schluhnu-eelu stuhri Nr. 13.

Weeniga pahrdoschana Kengeraga fabrikas

linu un pakulu dsiju,

la ari balinatu un nebalinatu audeklu, wisds no toti teizama labuma,

pa lehtakahm fabrikas zenahm

pee

R. John Hafferberg, Riga,

Kungu-eela Nr. 12, ee-eschana no Kungu-eelas.

Atkalpahrdeweji dabu lehtaki.

jaunakeem pahrlabojumeem, la: patent-paschspoletaju, ritena iszelschannu un sweramo-lahju. — Tad wehl preelsh familiju-wajadsibas: Senger, Wheeler un Wilsona, Saksonia, Saksonia Regia, Fidelitas u. t. pr., tapat ari ar wisjaunakeem pahrlabojumeem, la: patent-paschspoletaju, pawedeena iszehleju, pawedeena-nogreejeju un paschaischrisdamu schiberplati.

Wislehtakas zenas. Pilniga apgalwofchana. Zenu-rahditajs ar bildehm bes maffas.

Klaffen un beedra alus-bruhstis

Lornatalna Baustlas-eela Nr. 28 peedahwa fawus

lehger-alus.

Appellejumi preelsh pilsehtas teel nemti pretim Schluhn-eela, Stamma nama, pretim Kauf-eelai. 1

Reen. publikai zaur scho laipni postwoju, la esmu John Neelliana pahrdotawä us Abr-Rigas Kalku- un Dfirnawu-eelu stuhra (Lustiga weefniza) peenemfchanas-weetu preelsh apstellejumeem us prejem if manas

spirta, likeern- un etika-fabrikas

un mana wihnu-krachuma

Honwentura (Baloschmuischa)

atwehris un tos us wehleschannas us tureenti nosubtu bes maffas peerehlinaschanas par atwefchannu. G. A. Bertels. 1

Schaidru smeligu grandu kassu pahrdod par 32, 35 un 42 lap. mahrs., perlehtsa par 6 un 7 lap. mahrs., Pinusfemes sweestu 32 lap. mahrs., la ari wisas Aihnas tehlas, schi gada augumu, ar labu eedalfschannu pahrdodu. Preelsh krodffineekem un atkalpahrdewejeem turu wisadus papirofos, tabaku un zigarus, filkes un sabli us lehgera.

John Neumann,

Gelsh-Riga Schablu-eela Nr. 4 un Behwer-eela Nr. 10.

Kaulu - miltus, superfosjatu, kaepu-rauschus

pahrdoj no lehgera

Herrn. Stieda,

Marstat-eela Nr. 24. 2

Labu Spilwu feenu

pahrdoj birlawcem Kronmana (fenal Jaser) muischa, blatus hegejal muischai.

Krona Velas muišā no Surgeem fch. g. ir weena pagasta skolotāja weeta wala. Skolotāji, kas scho weetu wehletos peenem, top lubgti libof 1. april. fch. g. pee fchis walsts walbes peeteiltees.

Janna meita

17 libof 18 gabus weza, war lahdā masā samilijā weetu dabut.

Špafēti lai peeteizahs tabda, kas jaw ir bijuši deenatā. Japeprafa Jahn-uelā Nr. 4, apalschā, pa pirmahm burtoim.

Jannas meitas,

kas stodereschānu grib eemahzites, war peeteiltees Abt-Rigā Kaleju-uelā Nr. 50. Turpat ir pahrodama labi ušturejusehs schūsama mašine par 20 rbl.

Baur scho šinoju, la esmu Limbaschōs par brijwi praktiseeradamu abesti nometees. Runajamas stundas: no plst. 9-11 pr. pusd., no plst. 1 deenā es usnemu isbrauceenus pee slimneekem uš lauktem.

Dr. med. Schneider,

Limbaschōs, Seimama namā.

Peterburgas beedribas

"Vadeschōns" kantori

preelsh pretfchu wefchānas apdrofchināfchānas uš juhras, upju un semes zelem, tā ari preelsh apdrofchināfchānas pret nguni pahrselshu 1. februari 1882 no Reformeeretas-uelas Nr. 6 uš

Kungu- u. Marštal-uelu stuhri Nr. 20, Josef Meyera jaumbuhwēti namā.

N. Augsburgs,

general-agents.

Logu-stiflu

pahrdofchāna wifadōs leelumōs iš „Karlschitte“

glahschu-fabrikas pee Bentšpils, pee

C. G. Mahlera atraitu, Marštal-uelā Nr. 8.

Wehrā leekama šina!

Kaleju plehschās un zepši, laftas, fkrubwiti, fuhpštanas, wihli un raichwihli, sirgu: nagu apgreeschamee nāschī, fud-malu, dehlu, bluku, apatee: un rokas-fahgi, muzeneku, dreimanu, (galdneeku-) un zimermanu-flimeschi, ehweles, kalti un fwahrpsti, kausēti, wahgu-federu, britu un kalamais tebrauds, glasefreti un apzinneti ehšwahramee tranfi, Anglijas grabpij, ar platanu dibenu preelsh zepeschu schmorefchānas, tā aridsan tee jaumodes damša jeb futa ehšwahramee tranfi, eelsh fureem ta bariba ihsakā laitā ar mallas taupifchānu dāudš gabrdati iswahrahš, neta eelsh wezu tehnu grabpjem, tehskatli un kafeju wahramas kannas no mifina un balta dšelscha bleka, kafejas dširnawas un brenneri, ehdamas: un tehskarotes no melchiora un jaunšudraba, galda: un fehka-nāschī, fchujamas, lahpanas, kashoku, adamas, feeweeschu matu un kneep-adas, sirgu, lopu: un strenqu fehdes, grabwju, smilshu, ogļu: un semes-malkas-schtipeles no tehrauda un dšelscha, wilnas fahrstuwes, webweru-femmes no needrehm, tehrauda un mifina webweru fufekli, melderu, putraimu: un labibu-feeti no dšelscha un mifina un dāudš zitas prezes preelsh mahjahm un fainneezibahm, teel pilnā krahjumā turetās un par mehrenu zenu jeb malsu bes dingeschānas pahrdotas tā!

weenteesigā wifu wezakā un gruntigā

J.

Englischu

Kedlich

magasine.

1. un 2. martā pulstien 10 rihā tils Sel-gowstas muišā, Dehsones draubfē

ubtrupē

pahrdoti sirgi, wafaras un seemas rati, sirgu rihli, mehbeles, gultas drabnas, galda un fehka tranfi u. t. pr.

Ehweles

pilnigās sažēs ar peederigahm dšelfim, tapat pa weenai, tā: schaufamas, flit-, dābult-, puz-, fstrub-, nuhtes, grunts-, falges- un behrun-ehweles.

strijf = mehrus,

fālehrscha-fahgus, schlihbuma-mehrus un klambarus (Zwingen) peedahwa sem apgalwofchānas tehraudu pretfchu bode no

Hartmann un Liss

Kalku-uelā Nr. 6.

Samaltu

gipsi,

wislobakais mehstofchānas lihdselšis preelsh abholina un pahlschu-angeem, peedahwa

J. C. Belma

gipša fabrika Palejas-uelā Nr. 9.

Bildes

teel lehti un labi eerahmetas Weera-uelā Nr. 4a, pee teela pumpļa, pa 1 trepi augschā, pa labo roku.

H. Zafowlew.

Gruntsplafchi

no 2-3 pūbrav. teel ir isodami Annas muišā blatus Saštāntam.

300 kwadrat-afu

leela grunts, uš kuras atrodahs diwas dšihwō-jamas mahjas ar mubra pagrabeem un dšeh-reenu pahrdotawu, ir par 5500 rubl. pahrdodama. Mahja eenef wairak tā 10 proj. Japeprafa Spitaku-uelā Nr. 35, pee mahj. fainm.

Seme,

22 dāhderi leela, plawas 51 pūdraweeta, teel pahrdotas uš Maštawas zela, 24 werstes no pilsehtas. Uš grunni atronahs 2 mahjas un 2 rijas. War pa pusei piet. Japeprafa Belsitbas mahjā pee ihpafschēela.

Rigas hipoteku beedriba.

Rigas hipoteku beedribas beedri top zaur scho lubgti, lai amahstu uš lufumigo

kahrtigo general-fapulzi

pirmdēen, 1. martā fch. g. wafarā plst. 7, fw. Jahnū gildes angfchejā sablē, bet lai eepreelsh isnemtu celafschānāhs-fihmes preelsh schihs fapulzes, kas teel isdotas katru beenu no plst. 10 libof plst. 2 deenā beedribas fantori.

Deenas fahrtiba:

- 1) Rehkenū pahrskats par 1881;
- 2) rewifšijas tomifšjas spreedums;
- 3) preelshklums pahrs pansiona-statuuu preelsh beedribas eerehdneem;
- 4) diwu direkšijas ložellu wehleschāna.

Drukatus rehkenū-pahrskata eksemplarus par 1881 Wabju, Kreewu un Latweeschu walodā war beedri fanemt no pirmdeenas, 22. febr. fch. g. fahlot beedribas fantori pa beedribas darba-laitu. Direkšija. 2

Anglu nufchāmo kokwilnas deegu, linu dšiju, wilnina dšiju, pēhrwju

drehbju pak-kambaris

Rigā, i pee Sinder-eelas wahrteem, pascha namā, paschā Daw-gawas malā, pa kreiso roku, kad uš eelshu eet, uš durwim redšams fugis Nr. 29 un glahschu kaste ar prowehm.

S. K. Pobegalow un dehls,

peedahwa anshamos deegus wifadas krahfas un wifōs nūmūros ihpafchi Anglu wehrytuweš.

Palahm Nr.	6	20	24	30	36	40	Mahrj. Nr.	16	20	24	30	36	40
Rebalinatos	640	670	695	715	730	740	Rebalinatos	58	62	64	65	67	69
Walinos	700	725	750	770	800	810	balinatos	70	72	75	77	80	83
Drubnos	730	760	780	800	820	830	brubnos	61	64	67	69	71	73
Kirfchbruhnos	740	770	790	810	830	840	Kirfchbruhnos	62	65	68	70	72	74
pelehtos	690	720	740	760	780	790	pelehtos	60	63	66	68	71	73
melnos	700	730	750	770	790	800	melnos	60	63	66	68	71	73
filos	840	870	890	905	925	935	filos	77	80	82	84	86	88
dšeltanos	830	860	880	895	915	925	dšeltanos	76	79	81	83	85	87
wiolet	880	910	930	945	965	975	wiolet	80	83	85	87	88	90
safos	925	955	980	1000	1020	1030	safos	84	87	90	92	93	95
farlanos	1300	1320	1350	1370	1380		farlanos	100	110	115	118	120	
melni raibos			985	1005			melni raibos			80	85		
gaišchi filos	860	890	910	925	945	955	gaišchi filos	79	82	84	86	87	88
rosa			930	945	965	975	rosa	80	83	85	87	88	90
malainu			930	945	965	975	malainu	80	83	85	87	88	90

No 10 palahm dabu 10 kap. no katra rbi. lehtaki.

Nr.	1	5	10	15	20	25	30	35	40
Turpat dabujamas wifadas pehrives preelsh briju pehrweeschānas. tā: lofchenili pehrwi, silum fables, pita-pehrwi, wifas fortes anilin-pehrwi, tā farlan, fcharlak, safu, wiolet, filu, dšeltanu, Džimart u. hawana brubno, sepu-fables preelsh sepu wahrifchānas, hortalki preelsh balinafchānas un dāfchadas zitas prezes, tā ari wifas fortes audellu, wadmalu, pušwadmalu, palwas, duhnas preelsh kifeneem un pehlehm.									

Uš durwim ufmahletš fugis Nr. 29 un glahschu kaste ar prowehm.

Jonatana beedriba.

Swehtdeem, 28. februari 1882:

Jautribas wafars

ar teatri un dšeedafchānu.

Ušwehts:

Beedribas fehrga.

Jolu luga 3 zehleendōs no B. Plawneeka. Malsā par ee-eeschānu: L. weeta 60 kap. un II. weeta 40 kap.

Sapšums lihdsi plst. 7 walarā. Tuwatas fīnas zaur programahm.

Kahrtibas komifija. 2

40 r. pat.-algas. Rigā, Sumorow-uelā nakti no 21. uš 22. janwari fch. g. ir nofagts melno sirgs, 8 gab. wežs, widejā augumā, 125 rbl. wehritibā, freifai palatas lahjat balts walnitis, fedullas weeta masš baltumifsch, fatu weeta pee krešpehm masš baltums, uš astes labā pufē augšums, tā dāudš sirgeem nam. Juhgts bija mājā rospuškā, preelshāfšis no leelas rospuškā, fatu toki pež Kreewu modes pehrweš, lots nopelshu wirfu, bet bruhni pehrweš. Ušrahbit war Kalku-uelā Nr. 8, pee

Brahleem Martifoneem.

Nakti no 12. uš 13. februari ir Spahreem-fchu Kurma un Schagaru fainneeleem, Jeshu kreifē, Arafchū dr., nofagti diwi sirgi, weentširms, 6 gabus wežs, 80 rubl. wehritibā, ois dšeltanos, krešpes uš kreiso pufē firmas, 8 gabus wežs, wehritibā 100 rbl. Kas par fchēm fūrgeem waretu flaidras fīnas dot, dabu 25 r. pat.-alg.

50 rbl. pateizibas algas.

Nakti no 31. janwara uš 1. febr. fch. g. ir Bihrin Subbra mahjas grunni. M. Rohfu nofagti iš stalla zaur eelaufchānos 2 sirgi. Weentšumschbruhns, widejā augumā, 11 gab. wežs, 100 rbl. wehritibā, melnas krešpes uš labo pufē un melna aste, apafsch krešpes nobersias plekites. Dtes gaisch fufšis widejā augumā, krešpes uš labo pufē, 100 rbl. wehritibā, tuplu asti, uš labahs preelshlahjas naga strijpa. — Kas par fchēm fūrgeem flaidras fīnas peenehts, tā dabuhs mineto pateizibas - algu pee Bihrim grunni. M. Rohfu.

Balts fihichu puhdelis

(Seidenputel) ir 10. februari nofudis. Kas fīnas par to war peeneht jeb fūni paschu atweš, dabuhs labu pateiz - algu Maštawas Abt-Rigā leela Keepuru-uelā Nr. 3, 2 trepi augši.